

Yttrande över promemorian Elever i grundskolan, specialskolan, sameskolan och gymnasieskolan ska lättare få läsa i snabbare takt och på en högre nivå

U2022/02568

Universitet- och högskolerådet (UHR) avgränsar sitt yttrande till de förslag som berör myndighetens verksamhetsområde.

5.2 Utökat program ska få användas för högskolekurser

Högskoleförordningen

UHR instämmer i att det regelverk som finns i högskoleförordningen ger möjligheter för elever i pågående gymnasieutbildning att i undantagsfall antas till kurser på högskola.

UHR vill dock understryka att det är just undantag från gängse behörighets- och urvalsregler som skrivningen i 7 kap 3 § högskoleförordningen möjliggör.

Av 3 § framgår att högskolan *får* besluta om undantag om det finns särskilda skäl samt att högskolan *skall* göra undantag om sökanden har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen utan att uppfylla behörighetsvillkoren.

Med särskilda skäl får det förstås att det i det enskilda ärendet ska finnas skäl av tillräcklig styrka som motiverar att högskolan frångår den huvudregel som är tillämplig, dvs krav på behörighet. Om det därför är lagstiftarens uppfattning att denna regel ska tillämpas generellt för denna grupp individer så är den snarare att anse som en huvudregel. UHR menar då att en ändring i högskoleförordningen i stället bör diskuteras.

Det bör, för majoriteten av dessa elever vara en bedömning av hens förutsättningar som ett undantag kan baseras på. Det kommer att ställa krav på ett fungerande samarbete och en god kommunikation mellan gymnasieskola och lärosäte för att underlätta inför elevens ansökan. Skolverkets uppdrag att informera lärosäten om möjligheten för en elev att läsa högskolekurser kan i den bemärkelsen bli central för att få ett sådant samarbete att fungera.

Högskolekurser får ingå i ett utökat program

UHR instämmer i att **betyg** på högskolekurser inte ska redovisas på examens/studiebeviset eftersom gymnasieskola och högskola är skilda utbildningssystem med skilda bestämmelser. Eventuellt erhållna betyg på högskolekurser ska registreras av högskolan.

I förslaget framgår inte om de kurser eleven läst på högskolan ska redovisas på annat sätt på examens/studiebeviset och i sådana fall hur.

Vid antagning till högskola genomför UHR kontroller, i antagningssystemet och Beda, på alla betygsdokument för att säkerställa att betygen är korrekt utfärdade. I det fall en sökande har läst ett utökat program redovisas det normalt med omfattning U i betygsdokumentet. UHR gör i det fallet en kontroll på att minst en kurs i programmet är markerad som utökad och att rätt antal poäng är markerade som utökade, dvs om programomfattningen är 2800 ska kurser som omfattar 300 poäng vara markerade som utökade kurser. Att betygshandlingarna är korrekt utfärdade i det här avseendet har bland annat betydelse för meritvärderingen av betyg vid antagning till högskola, och är därför av stor betydelse.

Om de kurser eleven läst på högskolan inte redovisas på examens/studiebeviset på något sätt, men att betygsdokumentet ändå markeras med omfattning U, kommer UHR inte längre ha möjlighet att kontrollera utökade program. Detta gäller både för elever som har läst högskolekurser inom ramen för utökat program och de som har läst vanliga gymnasiekurser, eftersom omfattningen U inte längre skulle ha en entydig betydelse.

Fungerande kontroller är en förutsättning för en rättssäker antagning. UHR vill därför påtala vikten av att säkerställa att sådana kontroller är möjliga att genomföra. UHR ser gärna att det arbetet sker i samråd med UHR.

Beslut

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Eino Örnfeldt efter föredragning av utredare Linda Puhls i närvaro av avdelningschef Tuula Kuosmanen.

Eino Örnfeldt

Linda Puhls, föredragande